

Početna stranica > Pretraživanje pravnih stručnjaka > Vrste pravnih struka

Vrste pravnih struka

Portugal

Ova stranica pruža kratak pregled pravnih zanimanja u Portugalu.

Suci općih sudova i suci upravnih te poreznih sudova

U portugalskom Ustavu utvrđeno je da su suci dio suverenih tijela, tj. sudova.

Odgovorni su za izvršenje pravde u ime građana uz poštovanje zakona.

Rad sudaca općih sudova uređen je Ustavom i Statutom sudaca općih sudova (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). Postoje tri vrste sudaca u skladu s mjestom koje pripadajući sud zauzima u sustavu općih sudova:

suci Vrhovnog suda (*Supremo Tribunal de Justiça*), koji se nazivaju *Conselheiros*

suci žalbenih sudova (*Tribunais das Relações*), koji se nazivaju *Desembargadores*

suci prvostupanijskih sudova, koji se nazivaju *Juízes de Direito*.

Rad sudaca upravnih i poreznih sudova uređen je Ustavom, Statutom upravnih i poreznih sudova (*Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) i podredno Statutom sudaca općih sudova. Postoje tri vrste sudaca koji odražavaju položaj triju pripadajućih sudova u sustavu upravnih i poreznih sudova:

suci Vrhovnog upravnog suda (*Supremo Tribunal Administrativo*), koji se nazivaju *Conselheiros*

suci središnjih upravnih sudova, koji se nazivaju *Desembargadores*

suci okružnih upravnih i poreznih sudova, koji se nazivaju *Juízes de Direito*.

Suci se imenuju na temelju postupka koji se sastoji od triju faza: javnog natječaja, tečaja teoretskog i praktičnog osposobljavanja u Centru za pravosudne studije (*Centro de Estudos Judiciários*) i pripravništva. Ako kandidati uspješno završe sve tri faze, bit će imenovani sucima okružnih upravnih i poreznih sudova (*Juízes de Direito*).

Suci se stručno usavršavaju tijekom cijele karijere.

Visoko pravosudno vijeće (*Conselho Superior da Magistratura*) redovito provodi inspekcijske nadzore na prvostupanijskim sudovima, a Visoko vijeće upravnih i poreznih sudova (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) redovito provodi inspekcijske nadzore nad sucima tih sudova. Suci se nakon svakog nadzora u skladu s rezultatima rangiraju u sljedeće kategorije: vrlo dobar, dobar s pohvalom, dobar, dovoljan i loš. Ako se sudac rangira kao „loš“, bit će suspendiran s dužnosti i pokrenut će se istraga radi procjene njegove prikladnosti za obavljanje te dužnosti.

Visoko pravosudno vijeće i Visoko vijeće upravnih i poreznih sudova odgovorni su za proglašavanje, imenovanje, raspored, premještanje i promicanje sudaca te izricanje stegovnih mjera sucima općih sudova te upravnih i poreznih sudova.

Kako bi se osigurala neovisnost i nepristranost sudaca, Ustavom je utvrđeno da suci koji aktivno obavljaju svoju dužnost ne smiju izvršavati druge privatne ili javne dužnosti, osim besplatnog poučavanja ili znanstvenog istraživanja u području prava. Suci se mogu premjestiti, suspendirati, umiroviti ili otpustiti samo onda kad je to predviđeno zakonom. Ne mogu se smatrati odgovornima za svoje odluke, osim u iznimnim slučajevima predviđenima zakonom.

Više informacija dostupno je na <https://www.csm.org.pt/> i <https://www.cstaf.pt/>.

Tužitelji u javnom tužiteljstvu (*Ministério Público*)

Tužitelji javnog tužiteljstva odgovorni su za zastupanje Države, vršenje kaznenog progona te obranu demokratske vladavine prava i interesa utvrđenih zakonom. Javni tužitelji imaju vlastiti statut i autonomiju djelovanja kako je predviđeno zakonom.

Javnim tužiteljem postaje se sudjelovanjem u javnom natječaju koji se sastoji od ispita znanja, procjene životopisa i psihološkog testiranja. Sva predviđena testiranja i procjene odvijaju se u Centru za pravosudne studije (*Centro de Estudos Judiciários*).

Uspješnim kandidatima dodjeljuje se mjesto vježbenika (*auditores de justiça*). Nakon uspješnog završetka teorijske i praktične obuke u Centru za pravosudne studije dodjeljuje im se mjesto pripravnika – zamjenika tužitelja.

Karijera javnog tužitelja sastoji se od pet razina, navedenih počevši od najvišeg položaja u hijerarhiji:

glavni tužitelj (*Procurador-Geral da República*)

zamjenik glavnog tužitelja (*Vice-Procurador-Geral da República*)

pomoćnik glavnog tužitelja (*Procurador-Geral Adjunto*)

okružni tužitelj (*Procurador da República*)

pomoćnik okružnog tužitelja (*Procurador da República Adjunto*).

Ured glavnog tužitelja (*Procuradoria-Geral da República*) je najviše tijelo u javnom tužiteljstvu, a njime predsjedava glavni tužitelj. Ured glavnog tužitelja obuhvaća i Visoko vijeće javnog tužiteljstva (*Conselho Superior do Ministério Público*), Savjetodavno vijeće, službene pravne savjetnike te pomoćne usluge. Visoko vijeće javnog tužiteljstva odgovorno je za proglašavanje, imenovanje, raspored, premještanje i promicanje javnih tužitelja te izricanje stegovnih mjera protiv njih.

Više informacija dostupno je na <http://www.ministeriopublico.pt/>.

Odvjetnici (*Advogados*)

Odvjetnici su pravni stručnjaci koji, nakon što su primljeni u odvjetničku komoru, pružaju pravno zastupanje i pravne savjete koji se sastoje od tumačenja i primjene pravnih propisa na zahtjev treće osobe.

Članstvo u odvjetničkoj komori (*Ordem dos Advogados*) uvjet je za obavljanje odvjetničkog zvanja u Portugalu.

Za obavljanje zanimanja odvjetnika potrebno je:

posjedovati diplomu pravnog fakulteta sveučilišta u Portugalu ili sveučilišnu kvalifikaciju stranog fakulteta pod uvjetom da je istovjetna diplomi

završiti vježbeničku obuku u trajanju od 18 mjeseci, koja se sastoji od dviju faza: prve faze vježbeništva u trajanju od šest mjeseci i dodatne faze u trajanju od 12 mjeseci

položiti pismeni i usmeni pravosudni ispit.

Strani državljani koji su stekli diplomu u Portugalu mogu se upisati u portugalsku odvjetničku komoru na isti način kao i portugalski državljani, pod uvjetom da njihova matična država pruža jednaka prava državljanima Portugala.

Odvjetnici iz drugih država članica EU-a koji žele trajno obavljati dužnost u Portugalu pod stručnim zvanjem stečenim u matičnoj državi moraju se upisati u odvjetničku komoru. U tom slučaju dopušteno im je zastupati stranke na sudu samo uz vodstvo odvjetnika koji je upisan u odvjetničku komoru. Ako žele obavljati odvjetničku djelatnost s istim pravima i obvezama kao i portugalski odvjetnici, moraju se registrirati u odvjetničkoj komori i položiti pismeni i usmeni ispit na portugalskom jeziku.

Odvjetnička komora je javno i profesionalno udruženje odvjetnika koji aktivno obavljaju svoju djelatnost u skladu sa statutom komore. Osigurava pristup zakonima, regulira struku i izriče stegovne mjere odvjetnicima i odvjetničkim vježbenicima (jedino je tijelo koje to čini), štiti društvenu ulogu, dostojanstvo i ugled struke te potiče pristup znanju i primjeni zakona.

Više informacija dostupno je na <https://portal.ao.pt/>.

Pravni savjetnici (*Consultores jurídicos*)

U portugalskom pravnom sustavu nema razlike između odvjetnika i pravnih savjetnika.

Pravni zastupnici (*Solicitadores*)

Pravni zastupnici su samostalni stručnjaci koji svojim strankama pružaju pravne savjete i pravno zastupanje na sudu u okviru granica određenih njihovim statutom i zakonima o postupcima. Mogu zastupati stranke na sudu onda kad nije obavezno da stranke zastupa odvjetnik (*advogado*).

Građane i poduzeća mogu zastupati i izvan suda, primjerice, pred poreznom upravom, javnobilježničkim uredima, uredima stručnih referenata i tijelima javne uprave.

Za obavljanje zanimanja pravnog zastupnika potrebno je:

posjedovati službeno priznatu diplomu pravnog fakulteta i ne biti registriran u odvjetničkoj komori ili posjedovati službeno priznatu diplomu iz područja pravnog zastupanja; strani državljani drugih država članica EU-a moraju posjedovati zakonski propisane akademske i stručne kvalifikacije potrebne za obavljanje zanimanja pravnog zastupnika u svojim matičnim državama

završiti vježbeništvo koje traje od 12 do 18 mjeseci

tijekom vježbeništva dobiti prikladne preporuke izvođača obuke i centara za izvođenje obuke te položiti državni ispit u skladu s relevantnim pravilima.

Stručnjaci koji dolaze iz drugih država članica EU-a ili Europskog gospodarskog prostora registriraju se pri Školi za pravne zastupnike (*Colégio dos Solicitadores*) u skladu sa Zakonom br. 9/2009 od 4. ožujka 2009., kako je izmijenjen.

Komora pravnih zastupnika i izvršitelja sudskih naloga (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE*) je javno udruženje koje zastupa te pravne stručnjake. Odgovorna je, među ostalim, za izricanje stegovnih mjera svojim članovima i davanje mišljenja o nacrtima zakona u području svojih nadležnosti.

Više informacija dostupno je na <http://www.osae.pt/>.

Izvršitelji sudskih naloga (*Agentes de execução*)

Izvršitelji sudskih naloga su stručnjaci kojima su dodijeljene ovlasti na nacionalnoj razini za provedbu građanskih ovršnih postupaka. Neovisni su, nepristrani i ne zastupaju nijednu stranku, već su odgovorni za izvršavanje svih formalnosti u pogledu izvršavanja, uključujući zapljenu, dostavu pismena i obavijesti te prodaju zaplijenjene imovine. U nekim slučajevima njihove dužnosti može obavljati sudski službenik.

Izvršitelje sudskih naloga imenuje stranka koja traži izvršenje ili sud.

Izvršitelji sudskih naloga moraju posjedovati diplomu iz područja pravnog zastupanja ili prava i:

biti portugalski državljani

ne podlijevati ograničenjima nametnutima statutom komore pravnih zastupnika i izvršitelja sudskih naloga te odvjetničke komore

ne nalaziti se na službenom javnom popisu dužnika u posljednjih deset godina

uspješno završiti vježbeničku obuku za izvršitelje sudskih naloga

nakon više od tri godine rada kao izvršitelji sudskih naloga uspješno položiti ispit za pravne suradnike i dobiti pozitivno mišljenje Komisije za pravne pomoćnike (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ*)

u roku od tri godine od uspješnog završetka vježbeničke obuke registrirati se pri relevantnom stručnom udruženju

raspolagati minimalnim IT strukturama i resursima kako je propisano uredbom koju je odobrila Glavna skupština.

Komora pravnih zastupnika i izvršitelja sudskih naloga i Specijalizirana škola za izvršitelje sudskih naloga (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*) odgovorna su tijela za reguliranje profesije.

Odbor za pravne suradnike, neovisan o komori pravnih zastupnika i izvršitelja sudskih naloga, odgovorno je tijelo za nadzor nad izvršiteljima sudskih naloga i izricanje stegovnih mjera protiv njih.

Više informacija dostupno je na <http://www.osae.pt/> i <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Javni bilježnici (*Notários*)

Javni bilježnici specijalizirani su pravni stručnjaci ovlašteni za obavljanje poslova u određenim pravnim kontekstima. Imaju važnu ulogu u trgovini na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Javni bilježnici ovlašteni su:

sastavljati privatne ugovore i savjetovati stranke, pri čemu su dužni pošteno postupati prema svakoj stranci; sastavljati službene dokumente i preuzeti odgovornost za zakonitost dokumenta i sve pružene savjete; obavijestiti stranke o implikacijama i posljedicama obveza koje namjeravaju preuzeti (obveza javnih bilježnika);

obavljati pravne transakcije koje su dogovorene u njihovoj nazočnosti. Akt se može izravno unijeti u registar ili izvršiti bez intervencije suca ako jedna od stranaka ne ispunji svoje obveze;

djelovati kao izmiritelji na nepristran način i u potpunosti u skladu sa zakonom kako bi omogućili strankama da sklope uzajamno prihvatljiv sporazum;

sastavljati dokumente i uvjete za postupak popisa imovine, osim u predmetima o kojima se ne može odlučiti u okviru tog postupka zbog njihove prirode ili zbog njihove pravne i činjenične složenosti. O takvim pitanjima odlučuje sudac okružnog suda (*tribunal de comarca*) koji je nadležan za javnobilježnički ured u kojem je pokrenut postupak (Zakonom br. 2/2013 od 5. ožujka 2013. odobren je pravni okvir za postupak popisa imovine, javnim je bilježnicima dodijeljena ta ovlast te je tako uspostavljen sustav zajedničkih ovlasti).

Reforma javnobilježničke struke koja je za posljedicu imala njezinu privatizaciju osigurala je javnim bilježnicima dvostruku ulogu: oni su javni dužnosnici koji obavljaju slobodnu djelatnost, ali više nisu državni službenici.

Kao javni dužnosnici javni bilježnici u nadležnosti su Ministarstva pravosuđa, koje ima regulatorne ovlasti i ovlasti izricanja stegovnih mjera protiv njih. S obzirom na novi status javnog bilježništva kao slobodne profesije, javnobilježničku djelatnost uz Ministarstvo pravosuđa od 2006. regulira i javnobilježnička komora. Oni osiguravaju da se javni bilježnici u obavljanju svoje djelatnosti pridržavaju etičkog kodeksa te da djeluju u javnom interesu. To ne utječe na ovlasti Ministarstva pravosuđa za interveniranje, koje su s obzirom na prirodu javnobilježničke struke propisane zakonom.

Više informacija dostupno je na <http://www.notarios.pt/OrdemNotarios/pt>.

Stručni referenti (*Conservadores*)

Stručni referenti su javni službenici nadležni za upis i objavu pravnih akata povezanih s pokretnom i nepokretnom imovinom koje je potrebno upisati, poslovnim djelatnostima i važnim događajima u životima građana. Oni, među ostalim, provode pravne provjere navedenog i povezanih dokumenata te provjere točnosti definicija prava navedenih u dokumentima kojima se potvrđuju činjenice za upis i njihove usklađenosti sa zakonom utvrđenim redoslijedom registracije. Odgovorni su i za objavu tih informacija i odlučuju o tome hoće li pravni akt ili činjenicu upisati u registar.

Ovisno o tematskim područjima u kojima obavljaju svoje dužnosti, stručni referenti mogu biti:

referenti za državne matice (*conservadores do registo civil*), čije dužnosti uključuju utvrđivanje i objavu pravnih činjenica i događaja povezanih sa životima fizičkih osoba; njihova nadležnost uključuje upis događaja kao što su rođenje, brak, smrt, posvajanje, priznavanje i utvrđivanje majčinstva/očinstva, organizaciju postupaka kao što su razvod ili sporazumna rastava i izdavanje potvrda i preslika registriranih dokumenata

referenti za zemljišne knjige (*conservadores do registo predial*), koji objavljuju pravni status zemljišta i imovine radi osiguravanja pravne sigurnosti imovinskih transakcija

referenti za registar vozila (*conservadores do registo de veículos*), čije se dužnosti odnose na objavu prava na pokretnu imovinu podložnu upisu u registre (motorna vozila, plovila i letjelice) i koji objavljuju pravni status motornih vozila i prikolica radi osiguravanja pravne sigurnosti transakcija

referenti za trgovačke registre (*conservadores do registo commercial*), koji objavljuju pravni status trgovaca pojedinaca, trgovačkih društava, društava građanskog prava komercijalnog oblika, poduzeća s ograničenom odgovornošću i ostalih subjekata podložnih upisu u trgovačke registre radi osiguravanja pravne sigurnosti transakcija.

Za pristup tom zanimanju potrebno je posjedovati diplomu pravnog fakulteta bilo kojeg portugalskog sveučilišta ili istovjetnu akademsku kvalifikaciju.

Kandidati moraju položiti provjeru osposobljenosti te završiti dodatni šestomjesečni sveučilišni tečaj koji se sastoji od predmeta iz područja prava i postupka registracije koji su nužni za obavljanje dužnosti stručnih referenata. Potom završavaju vježbeničku obuku, nakon čega se mogu prijaviti na javni natječaj.

Kandidati se ocjenjuju u svakoj fazi tog postupka i mogu biti eliminirani ako se ne pokažu uspješnima u bilo kojoj fazi. Završna faza javni je natječaj koji organizira Institut stručnih referenata i javnih bilježnika (*Instituto dos Registos e do Notariado*).

Institut stručnih referenata i javnih bilježnika odgovoran je za upravljanje, koordinaciju, potporu, procjene i nadzor svih aktivnosti povezanih s djelovanjem stručnih referenata.

Više informacija dostupno je na <https://irn.justica.gov.pt/>.

Sudski službenici (Oficiais de Justiça)

Sudski službenici pripadaju kategoriji pravosudnih službenika (*funcionário de justiça*) koji sudjeluju u obradi postupaka na sudovima ili u javnom tužiteljstvu.

Međutim, pojam pravosudnog službenika obuhvaća i informatičke stručnjake, administrativno, tehničko i pomoćno osoblje te radnike na poslovima održavanja.

Pristup zanimanju sudskog službenika moguć je zapošljavanjem na niža radna mjesta pomoćnog službenika (*escrivão auxiliar*) u sudstvu i pomoćnog sudskog službenika (*técnico de justiça auxiliar*) u javnom tužiteljstvu. Pristup je omogućen osobama koje su završile stručno osposobljavanje i koje su prihvaćene u postupku odabira.

Pravosudni službenici podliježu odredbama posebnog statuta (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*) kako je utvrđeno Uredbom sa zakonskom snagom br. 343/1999 od 26. kolovoza 1999., kako je izmijenjena. Imaju važnu ulogu kad je riječ o međunarodnoj pravosudnoj suradnji, posebno u pogledu provedbe europskih direktiva i uredbi.

Glavna uprava za pravosuđe (*Direção-Geral da Administração da Justiça*) je tijelo Ministarstva pravosuđa čija je odgovornost zapošljavanje sudskih službenika i upravljanje njihovim radom.

Vijeće sudskih službenika (*Conselho dos Oficiais de Justiça*) je tijelo odgovorno za ocjenjivanje profesionalnih zasluga sudskih službenika i izricanje stegovnih mjera protiv njih.

Više informacija dostupno je na <https://dgaj.justica.gov.pt/>.

Izmiritelji (Mediadores)

Člankom 2. točkom (b) Zakona 29/2013 od 19. travnja 2013. izmiritelj je definiran kao „(...) nepristrana i neovisna treća strana koja nije ovlaštena nametnuti tijek postupka strankama koje sudjeluju u mirenju i koja im pomaže u postizanju konačnog sporazuma o predmetu spora”. Tim se zakonom štiti i status izmiritelja koji rade u Portugalu te se utvrđuju odredbe za njihovo uvrštavanje na popise svakog javnog sustava mirenja. To se postiže postupkom odabira koji je uređen Provedbenim ukazom (*Portaria*) br. 282/2010 od 25. svibnja 2010.

Rad izmiritelja vrlo je važan. Pomažući strankama da postignu dogovor ujedno pomažu održavanju društvene harmonije, a u nekim slučajevima i njezinu ponovnoj uspostavi. U Portugalu postoje specijalizirani izmiritelji koji djeluju u području obiteljskog, radnog i kaznenog mirenja. Nevladine organizacije ne djeluju u području mirenja, ali postoje privatna društva koja nude usluge mirenja i osposobljavanje za izmiritelje.

Ne postoji nacionalni etički kodeks za izmiritelje, ali Zakon o mirenju sadržava poglavlje o pravima i dužnostima izmiritelja koji moraju djelovati i u skladu s načelima utvrđenima u Europskom kodeksu ponašanja za izmiritelje, koji čini dio njihova osposobljavanja.

Ponašanje izmiritelja pod nadzorom je javnog sustava mirenja koji je podijeljen na tri dijela i obuhvaća građanska, radna i kaznena pitanja. Javno tijelo upravlja svakim dijelom javnog sustava mirenja kako je utvrđeno u statutu tog tijela.

U Portugalu ne postoji javno tijelo za osposobljavanje izmiritelja, već privatni subjekti certificirani pri Glavnoj upravi za pravosudnu politiku (*Direção Geral da Política de Justiça*, DG PJ) u skladu s Provedbenim ukazom br. 345/2013 od 27. studenoga 2013., s posebnim naglaskom na usklađivanju s okvirom za kvalitetu.

Glavna uprava za pravosudnu politiku upravlja javnim sustavom mirenja preko Ureda za alternativno rješavanje sporova. Iako ne daje informacije o tome kako pronaći izmiritelja, vodi popise izmiritelja, a oni mogu biti uvršteni na te popise ako sudjeluju u postupku odabira utvrđenom u pravilima uređenima Provedbenim ukazom br. 282/2010 od 25. svibnja 2010.

Više informacija dostupno je na <http://www.dgpj.mj.pt/>.

Sudski upravitelji (Administradores Judiciais)

Sudski upravitelji odgovorni su za nadzor i koordinaciju akata koji su dio posebnog postupka naplate (*processo especial de revitalização*). Bave se i upravljanjem ili likvidacijom stečajne mase u stečajnom postupku te obavljaju sve dužnosti koje su im dodijeljene na temelju statuta ili zakona. Privremeni sudski upravitelj, stečajni upravitelj ili ovlaštenik imenuju se ovisno o zadaćama koje obavljaju tijekom postupka.

Uloga sudskog upravitelja utvrđena je Zakonom br. 22/2013 od 26. veljače 2013.

Za obavljanje zanimanja sudskog upravitelja potrebno je:

posjedovati odgovarajuću sveučilišnu diplomu i profesionalno iskustvo

završiti vježbeničku obuku za sudske upravitelje u trajanju od šest mjeseci

položiti prijamni ispit koji je posebno osmišljen za procjenu znanja stečenog tijekom vježbeničke obuke

ne nalaziti se u situaciji koja je nespojiva sa službenim dužnostima

biti prikladan za obavljanje zanimanja.

Komisija za pravne pomoćnike (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça*, CAAJ) odgovoran je za postupak odabira sudskih upravitelja i nadzire njihov rad.

Više informacija dostupno je na <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Zastupnici za industrijsko vlasništvo (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*)

Zastupnici za industrijsko vlasništvo su stručnjaci u području industrijskog vlasništva kojima se poduzeća i pojedinci mogu obratiti kako bi im pomogli u zaštiti njihovih prava i interesa u tom području.

Državni institut za industrijsko vlasništvo (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) ovlastio je zastupnike za industrijsko vlasništvo za izvođenje postupaka povezanih s industrijskim vlasništvom u ime njihovih stranaka, pri čemu ne moraju dati na uvid svoju punomoć.

Pristup obavljanju te djelatnosti u Portugalu je uređen Uredbom sa zakonskom snagom br. 15/95 od 24. siječnja 1995. (kako je izmijenjena) i Provedbenom uredbom br. 239/2013 od 25. srpnja 2013.

Više informacija dostupno je na <https://inpi.justica.gov.pt/>.

Organizacije koje pružaju besplatne pravne usluge (*pro bono*)

Ministarstvo pravosuđa u suradnji s odvjetničkom komorom i lokalnim tijelima vlasti u cijelom Portugalu nadležno je za rad ureda za pravne savjete (*Gabinetes de Consulta Jurídica*) u kojima pravni stručnjaci građanima daju besplatne pravne savjete. Popis ureda i informacije o odgovarajućim podacima za kontakt mogu se pronaći na internetskim stranicama Glavne uprave za pravosudnu politiku ([početna stranica](#)).

Posljednji put ažurirano: 29/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.